

JAUNIMAS

RUGPIUTSIO M.
1911 - M.

Br.

Jaunimas

Mēnesinis laikraštis skiriamas jauniešiem.

TURINIS: Gīvas zodis. — Tūli būdai tautai tarnauti. — Apzvalga: Susirinkimai; Lietuviū susirinkimai; Lietuviū Mokslo Draugijos susivaziāvīmas; kelios naudingos gīnios īs keļionī; keli nuostabūs dalīkai Lietuviū laikraštījo; didzīoļi Lietuviū Svēntē Tīgēje. — Pasīkalbējīmal. — Nauji raštai. — īs leīdējū-raštōju pusēs.

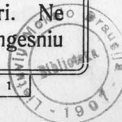
GIVAS ZODIS.

īsmīngīejeji visais amzīais kalba apie "gīvāji zodi". Ira tai dalīkas, kurs nelengvai ir tik prie īpatingū sānlīgū īsmānomas. Jo sīson nenorīme īsguldīti, bet vien kalbēti apie "gīvā" zodi.

Ira zīnoma, kad tie pātīs zodzīai, tūlū zmonīū tariami, ne līgai skāmba. O ne vien tai. Tie zodzīai ir nereiškīa to-pat, nereiškīa tiek-jau.

Nenorīme aiškīnti, kad tais patšīais zodzīais galīma klausti ir atsīliepti, destīs kaip jie nusuo-kīami. Norīma pasakīti, kad zodzīai kartais skāmba tarsi būtū tuštī, kartais līg būtū jie pilnesni arba pilni.

Pauktšīui koki zodi tāriant, tuoļ numanīti, kad tas zodis tuštīas. Jīs tēra garsas. Nēra jame jausmo. Nēra proto. Visai kitaip tas pats zodis skamba, kad jī īstaria kūdikīs. O pasīdāro gīvu, kuomet kūdikīs kān ir pasakīti nori. Ne visuomet kūdikīs taip sneka. Daug turtingesniu

zodis apsireiškia, kuomet jį ištaria jausmingas ir protingas žmogus. Ira tai toks, kurio vidus yra turtingas. Bet visai kitoks yra išmintingojo žodis. Jis skamba, lig jame visa šviesa ir harmonija, visa givibė bei grožybė susitvenkusi būtu.

Toks žodis tad bus "givas" žodis. Aiškiai jis skiriasi nuo negyvojo. Tasai beveik nieko nereiškia. Tarp tūdviejų žodžių randasi visokio givumo ir tobūlumo žodžiai. Visuomet jie yra tokiais, kokiais yra žmonės, kurie juos taria. Ir galima išgirsti mažiau ar daugiau givų žodžių, mažiau ar daugiau aklių, šviesių, silpnų ar galingų, buklių ar smailių, ir tt.

Iš žodžio, kurį žmogus taria, galima žmoniškąjį žmogaus stovį pažinti. Todėl senovėje sakdavo su tikru to daliko žinojimu: "Tark, jeib tave išvystčiau!" Žodis pats savije neturi savaimi daugiau ar mažiau givumo arba tobūlumo, bet žmogus tardamas apreiškia žodžiu tai, kas jame didesniu arba mažesniu saiku yra giva.

O žmogus nepraleidžia amžiaus ligių givumu. Tasai didinasi ar mažinasi. Bet ne sulig kūno stiprumu ir sveikata, bet sulig žmoniškumo didumu. Melāgio žodžiai išlengvo vis daugiau apanka. Ir tuomet tām, kurs paprātes jieškoti žodžių givibēs bei šviesibēs, sunku sugauti melāgio žodžių prāsme. Tie žodžiai tārška, kaip be vertibēs pinigai, kurie atmušti iš skardo. — Gašlaus ir aplamai geidulingo žmogaus žodžiai veliasi, tarsi sulipe būtu su viens kitu ir rēžia

ausi įpatingu sunkumu. Nėra tuose žodžiuose maloniosios harmonijos. Tos patšios lities žmogus atgrīsta tokiām žmogui kalbant ir tik antroji litis sulig įpatingomis sālīgomis jų kiek pritraukiama, arba geriau sākant apvilbiama, jei ne apsvaiginama.

Visai kitoks dalikas apsireiškia kalbant teisiām, skaistšiam, mielām žmogui. Tuomet galima išgirsti gana "givā" žodī. Tasai tarsi širdi pasiekia ir atsigarsi sieloj. Jo neatgrisi. Be gālo malonu jo klausities. Vos galima jo atsigērėti. Jis šventina ir laimina. Ir jis rodosi toks pilnas, taip prisisunkes givibēs, kad nelengva visā, kām tas žodis reiškia, išsemti, išragauti.

"Givas" žodis tėra tariamās "givo" žmogaus. Ir aiškiausias tokio žodžio žimis yra tas, kad jis yra tarsi regimas. Visi išmintingieji ir didi poėtai taria givus, regimus žodžius. Kur kokioj "poėzijoje", kokiame "mokslė" to regimojo žodžio nėra, tše tikrai nėra nei poėzijos nei išminties.

Bet ir vienā dār dalikā reikia pastebėti. Kad kokios tautos kalba yra tarta daug "givū" žodžių, tuomet ir neišmintingām ir nepoėtui galima tarti žodī, kurs rodos esās "givas". Ir vos mažuma "giviams" žmonėms galima "mokslus" skelbti, poėmas sumanīti. O tik nėra jose givumo. Ir reikia labai akilām būti, norint išvīsti ta kalba apsireiškiantšio žmogaus stovī ir gālīā. Bet minima kalba iškila veikiai ir iš kitū kalbū eilēs. Ir kalbos daugiau skiriasi pagal tai, kiek jomis

apsireiškia žmoniškąjį givibę negu garsų įpatin-gumais.

Mūsų Lietuvių kalba yra kiek atsilikusi už kitas. Reiškia tai, kad ilgoką laiką nebuvo Lietuvių, kurie būtų täre "givā" žodį. Bet tai yra patai-soma. Tik tām reikalingas kiekvieno Lietuvio pasistengimas. Kiek jām pasiseks būti teisingu, kantriu, skaisčiu, doru, maloniu ir tt., tiek bus jis "givesnis", tiek tars jis ir "givesnius" žodžius. O nenulstantšiamjām, ištūrintšiamjām pasiseks pagaliaus tarti ir "givā" žodį.

Vidūnas.

TULI BUDAI TAUTAI TARNAUTI.

Nenorime tai platšiai išguldinėti. O Liepos m. Jau-nime iš augstšausio atžvilgio kelis žodžius apie tai jau pasākėme. Bet nėra abejotina, kad reikalinga iš visokių pusių ir atkartotina aiškinti, kaip tautai galima tarnauti.

Tuo tarnāvimu siekiama tautā stiprinti. O ta tauta kuo-stipresnė, kuri doriausia yra, kuri kuo-aiškiau ap-reiškia žmoniškumo įpatības. Tokia tauta visuomet viršū palaike, kad kartais ir kitaip išveizētū.

Tauta yra dora, kad kiekvieno jos vaikū dora augsta, o kad visi už vienā ir vienas už visus stovi. Todėl pa-vieniuose žmonėse turi būti žmogaus didibė ir vienibės pajautimas auginamas.

Vienas labai geras būdas tautai tarnauti yra steigi-mas draugijū, kuriū draugai materijališkai šelpiami. To-kios draugijos ne tiktai todėl svarbios, kad jose Lietuviai gauna pagalbos iš Lietuviū, bet — o tai daug svarbiau — kad taip kiekvienām Lietuviuvi progā duota kitā gelbėti. O dār tokiu lengvu būdu, vien mokant metinī mokesnī.

Teisibė, nėra tai jau didis daigtas. Vienok gera tai pradžia. Nėsa taip pradeda augti vienibės pajautimas.

O taip gali rasties ir pasimėgimas geru darbu. Tas-gi vis turi pirmiau patiriamas būti tarp saviškiū.

Nieks taip nevienija žmoniū, kaip bendras jausmas ir bendras dārbas. O minimose draugijose tai lig savaimi randasi. Tik reikētū žengti tolin. Šelpimo draugijū yra tūlos tarp Lietuviū Didžiojoj Lietuvjoj ir Amerikoj. Prū-suose jų nėra. O abejotina, ar jos galimos. Labai daug tokiū Vokietšū draugijū yra, kurios savo draugus šelpia, kaip jokia Lietuviu draugija tai padariti negalētū. Lietu-viams norint sustoti i tokiā draugijā, reikalinga labai givo tautinio jausmo ir susipratimo. O kuomet tas atsiras?

Kitas būdas tautai tarnauti yra auginimas Lietuviu proto. Tām leidžiami rāštai ir laikraščiai. Tām sāko-mos visokios pamokinantšios kalbos. Taip dārroma Ame-rikoj ir Didž. Lietuvjoj. O Didž. Lietuvjoj ne be labai dideliū sunkenibiū. Prūsuose mokslu kalbas tūlus metus sākė tik vienas Lietuvis. Ir tik sustojo, kadangi neištengė vie-nas ir ilgām laikui taip dirbti. Be to atsirādo jām ir daug kitū Lietuvvai labai reikalingū darbū.

Tūliems Prūsuose berods išveizi, lig nereikalinga tokiū kalbū sakiti. Kiekvienas Lietuvis bei Lietuvė jau iš mažens naudingiausiājį mokslā gaunā per aštuonerius metus nors Vokietšū kalba. Tai teisibė. O mokslas ir ne toks menkas. Tik vargas, kad tas labai veikiai iš galvū tarsi išgaruoja, o kas blogiausia, didžiausias Prūsū Lie-tuviū skaitšius, vos atliks mokiklā, tiesiog baidosi mokslu ir knigū. Priežastis visai aiški. Mokslas pastojo nuobodus, grasus, kadangi suteiktas svetima kalba. O ta, nors užtenka pasišnekėjimui, neužtenka proto lāvini-mui. Tām vien tetinka tėvū kalba, kuri artimiausiame sātinkije stovi su krauju, su dirgsnimis ir smāgenimis. Protāvimas negāli būti skiriamas nuo prigimtos kalbos.

Šitas dalikas tūli visai nemātomas. O tatšau yra visai ātviras. Žmogus, kurio protas gerai išaugintas, yra daug tvirtesnis gyvenime, negu žmogus su neišaugintu

protu. (Nezīdint ī karštuoliūs, kuriū tvirtumas bei smar-
kumas tēra muilo burbulai.) Viskas, kān protingas žmogus
nutveria, īra apmāstīta ī turi geras sekmes. Jis ne-
pastoja taip lengvai kitū vergu. Ir nepakliūva taip greit
ī savo geismū īr troškīmū vergove. O Lietuviai, kurie
tik jau īs prigimties gābūs īra, dažnai tiesiog atsīžīmi
savo netvirtumu. Svīruoja kaip nendrēs. Jū darbai daž-
nai īra vien tik kitū sekimas. Ir ne kartā pastebēta,
līg jiems ko trūksta. O tuo -daugiau, kuo -smarkiau jie
ginasi Lietuvīū kalbos īr giriasi svetimāja. Taip tiesiog
rankomis sutīsuopiama, kaip labai kenkia pavieniām žmo-
gui īr visai tautai īsīžadējimas prigimtos kalbos, īr kaip
proto auginimas būtinai reikalingas prigimta kalba.

Galingiausia pagalba tautai īra doros īr īsminties
auginimas īr stiprinimas. Įsmintingasis, dorasis īra tiesiog
tautos ramstis. Nēra galībēs, kuri galētū susilginti su
doros galia īr tvirtībe. Doro žmogaus niekas nenuveiks,
nors īsplēstū jām visus turtus, īsvarditū jī blogiausiu būdu,
paliktū jī visiškai pliku īr paniekintu. Doras žmogus īr
mirdamas īra laimētaju.

Antraip auginant nedorībe, Selpiant veidmainumā, ap-
gavimā, melā, girtuokliāvimā, paleistuvāvimā, īr tt., žmo-
nēs silpninami doriškai, īs ko pasidāro īr kūno silpnu-
mas, īr gālas īra praagīstis. Nors didintume geriausiu
pasisekimu tautos matērijinius turtus, augintume žmoniū
protā, niekas nesulaikīs tautos nīkimo.

Mūsū tauta tēra suliginant su kitomis maža, o be to
visaij vargšē. Norint jā īsilaikiti īr tvirtinti, būtinai reikia
tvirtinti pirm viso jos dorā īr auginti īsminti. To ne-
reiktū niekuomet pamiršti. Visi kitū darbai turi tik antros
eilēs vertībe. O kuomet mes plātiname niekingus raštus,
kuomet mes žmones kvietīsiame ī niekingus susiėjimus
ar pasilinksminimus, mes tikrai naikiname tautā, kad īr
kazin-kiek jā Selptume kitokiu būdu. Tai turētume paga-
liaus visi īsvīsti.

Bet kur pradėti su doros tvirtinimu, īsminties augi-
nimo? Žinoma, kad pirmiau prie savės. Tše viso tautos
gero īr blogo pradžia īr pabaiga.

Pagaliaus dār vienu būdu galima tautai tarnauti. Nu-
sidooda tai, kad jos dvāsia sukeliama. Tām rodos tinka
karšti rāšiniai, kurie Lietuvosiams "teisībē" pasākoma īr
jie sujudinami. Vienok tai tik taip rodos. Akies mirksni
berods ne vienas bus sujudes īr īsvīs, kas jo pareiga,
kas teisībē. Vienok negāli īs to īseiti tvirtas veikimas.
Tokie rāšiniai tēra kaip kokie apsvaiginā gēralai. Tiejie
gana dažnai žmogū vāro ī dārba, bet jām prasiblaivius
jis īr sustoja veikes.

Įpatšiai niekingi īr pavojingi īra tušti īr visai mela-
gingi pasigīrimai. Jie sukelia kartais žmoniū karštumā.
Bet netrukus, tū pasigīrimū tuštumas īr melas pasirodo,
īr vietoje sukiliusio karštumo randasi dār didesnis īr visā
gīvībe naikinās atšalimas. O kiek tokiū rāšiniū īr rāštū
pastariu laiku Lietuvīū buvo rāšomi īr leidžiami! O nie-
kur tai pavojingiau negu tše, kur tautinē gīvībē vos pra-
dėjo atsigaunti! Tše toks "veikējas" īra tiesiog naikintoju.
Tik nuostabu, kad beveik nēra rimtai žiūrintīsiū žmoniū,
kurie tai īsvīstū.

O tai tik ne sunku. Rodos turētū būti tuoj numā-
noma, kas žmogaus karštumā sukelia, o kas žmoniškajā
gīvībe, žmogaus dvāsia žādina. Žmogū ikaitinti īr jo gī-
vībe sužadinti īra labai skirtu dalīku. Rāšinis, kurs tiktai
ikaitina, īra be tikro turinio, nepaduoda jokio dvāsios
peno. Ir tokī rāšini skaites, teapsvaigsti akies mirksniui,
o palaikai tad kartumą. Naudingi, gīvībe žādinā rāštai
visai kitaip veikia. Juos skaites žmogus vidūje tarsi pa-
didēja. Tikrai jām vidūje sušvinta. Jo īsmintis pradeda
tarpti. Jo valia linksta apsireikšti. Žmoniškoji meilē,
žmoniškasis pasišventimas pasidāro gyvenimo jėgoms. —
īra īr tokiuose rāštuose, kas primena karštumą. Vienok

jo tše nėra; ĩra gaivinanti šiluma. O toje auga gĩvibė. Karštumas viskà išdžiovina.

Dvąsiai sukelti teikiama ir "Lietuvių Vakarai", Prūsų Lietuvių Sventės. Bet apie jas beveik ir liūdna, kàn pasakiti. I kàn tše žmonės kvietšiami? Ar ĩ susijėmà, kur bus dvąsiai pakilti, ar kur ĩi bus silpninama, zudoma! Jau pakvietimai aiškiai parodo, su koku supratimu tos Sventės rengiamos. Nekarta galėjome skaititi: Bus parengiama didė Sventė su labai gražiomis dainomis ir labai graziu teatru, o po to bus Sokiai lig rĩto. Taip, Sokiai lig rĩto. Ir visi lengvąširdžiai težiūri ĩ žodžius: Sokiai lig rĩto. Ir vien taisosi keliauti ĩ vąkarà, jeib Sektũ lig rĩto. Kitkas pašalinis daigtas. Nors tik veikiai būtũ tuo ir gąlas! O kàn veikus, kol pasibaigs, kad ne girtávus! Taip tai tokie vakarai pasidàro tiesiog naikinimu mūsų tautos jaunimo.

O tik, kiek jame gero noro! Kiek tše ĩra meilės ĩ gĩvibe! Dàr galėtum sakiti: pasiilgimo dvąsiai kilti! Tik tas nežàdinamas. Vąkaro apskelbimai beveik vien teuzdega geidimà kartà pasiSokti lig — soties.

Priešingai, reikėtũ visà pastebėjimà kreipti ĩ tån, kas paskirta dvąsios pasikėlimui. Jau pakvietimai turėtũ sužàdinti visà norà klausities ir regėti. O vakarai neturėtũ nei vieno apvilti. Neturėtũ būti perdaug žàdama, tatšau noras vąkarui lankiti sukeltas.

Prūsųose Giedotojų Draugija ilgus metus tokiu būdu rengė vąkarus ir kvietė žmones ĩ juos. Ne visuomet jai viskas ir pasisekė. O "didžiosiomis Lietuvių Sventėms" negalėjo nei išvengtũ Sokiũ ir kas su tuo surišta. Vienok sekėsi žmoniũ pastebėjimà nors kiek kreipti ĩ tai, kas pranešama ir vaidinama. O tikėjomės palengva taip toli pareiti, kad žmonės vien tenorės dvąsios pasikėlimo ir kad to ir sulauks. Tad būsime jiems tikrai patarnàve.

Tũlũ, ĩpatšiai Amerikos Lietuviũ, ĩra dār ir taip tarnaujama Tėvinei, kad piningai sudedami visokiems Lietuvos

reikalams. ĩra tai labai geras dalikas. Tik, rodos, reikėtũ daugiau tarp tũ reikalũ skirti. Aišku ĩra, kad piningai sudedami, kadangi norima tautà stiprinti. Tauta ĩra gĩvas dalikas. O gĩvas daigtas auga ir išlieka kuo-geriau, kad ĩo viduris, ĩo centras gaivinamas ir stiprinamas. Lietuviũ tautos centras Didžiojo Lietuvos. O tše vėl svarbiausia apšvietimà platinti. Visos ĩstaigos, kurios tam dera, turėtũ kiek tik gàlint šelpiamios būtũ. Paveikslui, Mokslo Draugija ir Dailės Draugija tegalės tikrai naudingai veikti, kad įedvi turės savo namus. Tiems statiti turėtũ piningai kuo apstšiau sudedami būtũ. — Kitur, pakraštšiuose piningiškas šelpimas ne toks svarbus. Prūsų Lietuvos tuo tarpu reikalingusia tautinį jausmà sužàdinti. O tai tegalima žodžiu, ar tai būtũ sàkomas, dainuojamas arba dramatiškà veikalà lošiant tàriamas. Ràstas dār neprieinamas daugiui. ĩi dikai dalinant nieko gero nepasiekiami. Nėsa paprastai nebranginama, kas nenorint dikai duodama. Bet kuomet jau noras sukiles patirti Lietuviũ dvąsiai ir gĩvibe, tuomet laikas ĩi patenkinti ir dovanomis.

Ir dār vienas dalikas ĩra svarbus pastebėti. Tũli tarnauja Tėvinei, bet nematidami tuoj pasisekimo, nustoja dirbe, manidami, kad tik viskas niekais nueinà. ĩra tai aklumas. Kas ben šiek-tiek paseka Lietuviũ tautos gĩvenimà, turi išvisti, jog tauta visai gamtiškai, tai esti, nesulaikomai atgija. O ar vienas bei antras nustoja tautai tarnàvės, nedaug jai tenkia. Ir be jo tauta auga. Tik ĩis pasilieka tarsi nevertu žmogumi, kurs nedàro kàm ĩis pasaulije leistas. Ir sàu kuo-daugiau kenkia, nepildimas žmoniškũ savo pareigũ. Todėl telieka kiekvienam Lietuviũ dirbti tautos naudai. Tuomet ĩis kas dienà pasiiaus tvirtšiau bestovis gĩvenime, tikriau gĩvenàs kaipo žmogus. Matšis, jog tēra jàm du kelii, gĩventi kaipo niekšas arba tarnauti tautai.

Vds.

AP3VALGA.

Susirinkimai. Jūnū dabar pasaulijē beveik be gālo. Visokiais tikslais žmonės susieina. Galima tai matyti jau iš to, kas renkasi. Tše pirkliai, ten fabrikantai, darbininkai, dailininkai, mūzikai, rašytojai, teologai, mokytojai, giditojai, teisėjai, mokslininkai, tie dār pagal fivairias žinijos šakas, ir tt. Tū žmoniū susirinkimai irā luominiai. Ir juose beveik vien tārīama apie luomo pagerinimā. Jie susidraugauja beveik tik tuo tikslu. Vienok tūli luomai, kaip mokytojū, mokslininkū ir kitū, susirenka ir kitiems, augštesniems tikslams; būtent, kad jū dārbas žmoniū pāžangai būtū kuo-naudingesnis, arba nors derētū tikresniām gyvenimo išmānimui. O tuo šie luominiai susirinkimai susisiečia su kitais, kuriems luomai ir kiti paviršutiniški skirtumai be jokio svarbumo irā. Jū pāmatas irā kokia praklinimintis arba net kokia idēa, kuriai išikūnti jie nori padėti. Todėl tūli susirenka i draugijas, norėdami auginti sāntaikā tarp valstijū, kiti susirenka, jeib uztartū silpnas tautas ir tvirtintū sāntaikā tarp rasiū ir tautū; kiti jeib pastotū brolihbē tarp visū tikībū, kiti, kad nors vienoj tikībōj būtū broliškumas tarp tos tikībōs, arba geriau sākant, bāžnyczyos atskalū, kiti, kad duotū paveikslā žmonėms žmogiškiu giventi, ir tt. begālo. — Bet du

daliku iš viso-to pasidāro aišku: žmonės mūsū laiku daug draugiau negu seniau nori bendroms jėgoms pasiekti savo tikslus; ir jie turi šiandien daug daugiau idėalū tikslū.

Negalima viso minėti. Bet "Jaunimo" skaitfojoms tai ir nubostū. Dār mums kaip tik ir vien svarbu suprasti, kån gyvenimo apsiereiškimai sāko. — Tik tån paminėšime, kad pabaigoj Liepos m. Londone buvo "rasiū kongresas", kuriame dalivāvo ir keli Lietuviai, kuriū vienas, J. Gabrys, atstovāvo Lietuvū tautā, jā kalboj primindamas susirinkusiems ir jiems dalidamas rāštā Francū ir Anglū kalboj apie Lietuvū tautā.

Lietuviū susirinkimai. Kad visoj žmonijoj mātomas linkimas susitelkti i draugijas, Lietuviai šito palinkimo mūdien gāl kuo-daugiau valdomi. Prūsū Lietuvoj jo berods māga numaninti, bet už tai kuo-daugiau Didž. Lietuvoj ir Amerikoj. Didž. Lietuvoj toks Lietuvū palinkimas nelengvai ivikinas, todėl nepasidāro taip žimus, bet Amerikoj šiā vāsariā buvo beveik nuolat Lietuvū "saimai". Susirinko Birgelio m. Amerikos mieste Baltimore "Susivienijimas Lietuviū Amerikoje", "Tėvīnės Mīlėtojų Draugija", "Susivienijimas Lietuvū Rymo Katalikū Amerikoje"; mieste Brooklyn "Lietuviū Socialistū Sānjunga", o susi-

renka mieste Scranton Rugpiūtšio m. Lietuvū laikraštininkai, ir tt. Minėtini vīriausiai pirmidvi draugijai, kadangi tie dvi skaito savo draugus jau tūkstantšiais. O mėginant, kuo beveik visos draugijos rūpinasi, išeina, jog jū tikslas irā Lietuvū tautai tarnauti, jos dvāsi žadinti, skleisti šviesā, išleisti mokslo rāstus, Lietuviams suteikti ir materijine pagalbā. Ir galima su teisibe sakiti, jog didžiausia Lietuvū draugijū dalis turi tokius tikslus. Irā berods ir luominū draugijū. Tokios ir-gi reikalingos. Tatšau nėra abejotina, kad Lietuvū draugijos daugiausia irā išteigos augštesniams, dvāsiškiems tautos reikalams patenkinti. Kitas dalikas irā berods tas, koku saiku tos draugijos pildo savo ugdavinī, kaip arti jos prieina prie savo tikslo. Amerikos laikraščiū vienas (Vien. Liet.) praneša, kad šiais metais Lietuvū susirinkimai išrode silpnais. Nebuve svarbiū nutarimū. Nebuvus dvāsios pakilimo. Rodos, kad Sale kitū priežastišū bus veikus i senoji Lietuvū klaida, būtent ta, kad jiems magmožiai kartais begālo svarbūs ir didiejei dalikai todėl nemātomi. Bet visa-tai teturi tik antros eilės vertibe. Vīriausias dalikas irā susirinkimo pāmatas ir tikslas. Kitkas iviks nors tik ir supimais draugijoms gyvenant ir pavieniems žmonėms sekant draugijos tikslā.

Lietuviū Mokslo Drau-

gijos susivaziāvimas. Buvo tasai Vilniuje nuo 25. lig 28. Liepos m. Apie Liet. Mokslo Drgjs. svarbumā rāšiau jau Birgelio Jaunime. Dariau tai atsižvelgdams i draugijos tikslā ir jos išleistus rāstus, jos darbū krīpsnī. Bet susivaziāvimas duoda paprastai kitokī vaizdā. Tik jis nėra toks, kad galima būtī ji apreikišti vienu žodgiu. Ir todėl reikia pasakiti, kaip pasirodė tame saime draugijos gyvenimas, tai esti jos pasidarbavimas, kokia buvo susivaziāvimo tvarka, kaip svarbios tuomet sakitos kalbos, kokie norai ir lėmimai apsiereiškė iš susirinkusiųjų, pagaliaus: kas buvo pastebėta žiūrint i susirinkusiuosius žmones, i dvāsiškas jū jėgas. — Apie pirmā dalikā nedaug kån pasakiti reikia. Draugija gyvena ir tarpsta. Skaito netoli 400 draugū. Jos valdiba, jos komisijos dirba. Tik visur randasi visokios kliūtis. Vīriausioji ta, kad Draugija irā tarsi be pastogės. Jai būtinai reikalingi namai. Tūlos, nors ir māžos kliūtis pasidāro iš patišū žmoniū netobulumū, kitos iš ivairiū sāntikiū. — Susivaziāvimo tvarka buvo jau iš anksto pastatita. Tik ta tvarka negalėjo būtī sekama, kadangi Rusū valdžios nebuvo leidžiama tuoj ir kalbas sakiti, referatus skaititi. Todėl reikėjo kitus dalikus pirmiau atlikti ir referatus tolimesniām laikui atidėti. Taip draugijos reikalū aptarimai ir gadėtosis kalbos nebuvo atlie-

kamos parinktu laiku. Vienok posėdžiai ėjo gana rimtai tolyn. Ir kas nepazino pastafitos tvarkos, gal nei numanė, kad ji sugriauta. Kalbū arba paskaitū buvo klausoma su magesniu ar didesniu atsidėjimu, ir pasikalbėjimai ir gintšai apie jas buvo gana givi. Posėdžiū pirmininkas, kurs ira ir draugijos pirminku, beveik nuo pradžios lig pabaigos likosi pilnai kantrus ir ramus ir vedė viskån pavizingu bet gal jau mągumå per svelniu būdu. Tik pãtis kalbėtojai, kurie su savo referatais turėjo laukti, kol nepriėjo jū paskaitfti, kartais nerimastšiuvo. Vienas ar antras net piktelėjo. O teisibe sãkant, tame rodos būtū galima kitå kartå viskån geriau vesti. Reikėtū kaip universitetuose isitaisti "juodå lenat" ir tše kiekvienos dienos tvarkå apskelbti. Diskusijos būtū galėjusios būtū sutrumpinamos kiekvienåm duodant gal daugiausia 7—10 minutū kalbėti. Bet nežiūrint i visa-tai, susivagiavimas palaikė gerå savo išvaizdå, kaip mån tvirtino artimas mån žmogus, kurs lig-šol tik didžiuose Vokietšiu susivagiavimuose dalivåves buvo. O ir kiti mātė, jog visuomet buvo kalbėtojų, visuomet ir klausytojų. Lietuviai angūs ir kantrūs. Darbas ėjo givai ir nuolatai lig paskutinės dienos, lig paskutinės kalbos.—Kalbū-referatū turinīs buvo labai ivairus. Buvo "sauso" mokslo ir labai jausmingo, net

prakilnaus. Aiškino vienas kalbėtojas teisės, kitas archaiologijos, kits historijos, paidagogijos, kalbos ir filozofijos bei doros klausimus. O ne tiktai vien buvo kalbama iš teoretiško bet kartais ir iš praktiško atzvilgio, taip apie paidagogijos ir kalbos dalikus. Bet ar visomis tomis kalbomis zinija kiek paturtėjo, nelengva pasakiti. Rodos grūdelis bus jai pridėtas. Aiškiau matfti, kad pažinti vienå ir antrå kalbå Lietuviu tautai tikrai buvo naudinga. O paskaita apie "musū kalbos stovi" turėjo tån sekme, kad sustojo komisija mokitliū vadoveliū kalbai priziūrėti. Tretšias dalikas ira tas, kad nevienu kalba labai sukėlė klausytojų dvåsiå. Gal beveik visi bus namon keliåve i M. Drgs. susirinkimo su prakilniais jausmais, su dzaugsminga širdimi.— Žiūrėdami toliau i norus ir lėmimus, kurie įpatšiai susikalbėjimuose, diskusiose pasirodė, negalima neišreikšti pasimėgimo. Visokios dvåsios srovės stojos priekin. Tuoj iš pradžios bekalbant apie Draugijos veikimå, buvo kokio kritiko ištartos kelios svarbios mintis. Buvo jo norima, kad Draugija savo apskritume būtū daugiau moksliška, o tatšau žmones daugiau pritraukiantšia, kad jos kniginas, ir tt., būtū lengviau prieinamas, ir tt. Kitas kalbėtojas norėjo, kad Draugijos valdiba nelauktū, kol kas pasiūlīs Draugijai savo galias ir

darbus, bet kad pati juos susijęskotū ir jais naudotūs. Vėl kits karštai kalbėjo, kad Draugijos valdiba turėtū būtū žadin-toja visokiū dvåsios sroviu, kad ji turėtū būtū tarsi Lietuviu tautos saulė. Kits vėliau norėjo, kad Mokslo Draugijos saime visos kalbos pasiliktu grĩnai moksliškos, dår kits, kad Mokslo Draugija būtū tarsi Lietuvos Akademija. Tūli vėl norėjo, kad Draugija būtū autoritetu visuose atgijantšiai Lietuvai svarbiuose dalikuose, o Draugijos išteigėjas vėl stengīs kiek galėdamas, kad Draugija nebūtū išlakinama i padanges, nei kad ji būtū stumiama prie bedugno kråsto. Visai nuostabu buvo išgirsti visus tuos kritikus, visas tas nuomones. O visame pasirodė, kiek viltšiu auginama, kiek susiriša su Mokslo Draugijos vardu. O tikrai, kad visi tie norai, visa ta viltis bus palaikoma ir virs naudingu darbu, Draugijos ateitis bus gera.— Tai dår kuo-daugiau galima tikėtū, žiūrint i susirinkusius kaipo pavientus žmones. Teisibė, tše buvo matfti tarsi Lietuviu tautos žiedai. Rods toli ne visi. Bet buvo iš tikro kuo gerėties. Jau iš valdibos pusės buvo girdėti nevienas aiškus žodis. Įpatšiai, kur teisiū klausimai buvo išdėstomi, pasirodė, jog Liet. Mokslo Draugija turi labai sumåningū ir savo dalikå gerai išmånantšiu juristū. Kalbos žinovū ira net viså eilė.

Visai nustebedo jūjū keli mane tuo, kiek jie Lietuviu kalbå ira ištirė. Vienas historijos žinovas savo žinojimu tiesiog švietė. Kitas parodė labai turtingå žinojimå apie bagnyczios virus, kurie råše ira apie vaikū auginimå. Kiti, kurie nepasirodė daug žinå, apreiškė rimtå sprendimå. O motriškiosios, kurios kalbėjo, taipojau padžiugino susirinkusius aiškiais savo išguldinėjimais ir rimtais sprendimais.— Berods buvo ir girdėti ir matfti, kas nevisai smagu ira. Ne vienas kietas, aštrus žodis buvo diskusiose pasakåtas ir išsaukė atitinkamå atsiliepiamå. Bet kur tokie dalikai neatsitinkū! Vargiai bus koks susirinkimas su diskusiomis, kur nebūtū kartais ištarti ir nesmågūs žodžiai.— Ne kartå tūlas ir kalbėjo norėdamas vien prodfti, kiek mokslo jis turi o ne, kad tolyn varitū tuo-tarp nagrinėjamå dalikå.— Kitas dalikas ira tas, kad klausytojai ne vien kalbū, paskaitū sakitojams dėkoja garsiu rankū plojimu, bet gana ir diskusiu kalbėtojams. Tūliems tai rodos netiko. Reiškė jis ištikrūjū kartais greitai sukliantf upå. Tatšau tai nėra peiktinas dalikas. Buvo susivagiavime rodos didesnė dalis jauni žmonės. O kuomet tie apreiškia entuziasmå, tuomet jie tikrai sveiki pagal kånå ir sielå. Entuziasmą visuomet liūdija, jog žmogus ira pasiekiamas visoto, kas didu, kas prakilnu ir gražu. To-

dėl reikia sakiti, jog ligiai entuziasmo apsiereškimas Mokslo Draugijos susirinkime buvo daugiausiai vilti žadinęs ženklas. Visuomet pasilikto tasai mandagumo ribose, nors buvo teikiamas vienam kalbėtojiui, rodos, per apst!šiai. — Minėtasis mán artimas žmogus, Mokslo Draugijos saimui pasibaigus, išsitarė, kad jį tiesiog nustebines fra Lietuvių dvąsios šviesumas ir skaidrusis kalbėtojų mintšiu išdėstimas. Vokietšiu susirinkimai Berline jam tame nebuvo padare tokio smarkaus išpūdzio.

Kelios naudingos žinios iš kelioniu. Teko man keliauti garlaiviu nuo Tilžės lig Kauno. Daug buvo ant laivo "Žemaiteliu", sielininku (troptininku). Išplaukėm ritá 5-tá val. iš Tilžės ir pasiekėm Kauná po 10. vakare. Lig Jurburko "Žemaiteliai" sáu tliai sėdėjo ir valgė, kán pasiėmė buvo drauge iš Tilžės. Bet vos užlipė ant garlaivio Didž. Lietuvoj, jie tarsi atgijo. Pradėjo dainuoti ir — gerti. Vienok ne girtauti. Gėrė tēos ir valgė pirágėlius. Ir viená kartá po antro ėjau žiūrėti, ar ne išvisiás kokio girtuoklio. Ne matšiau nei vieno girtaujant visá tán laiká. Nustebau ir pasi-
džaugia. Taip daug blaivesni fra "Žemaiteliai" už mūsų darbininkus. — Vėliau matšiau ir patiriau Vilniuje, kad Lietuvių vakarai (koncertai, teatrai net su Sokiais) apsieiná beveik visai be alkoholiškú gėralu. O par

mun, Prūsuose, ar ne pat maldininku susirinkimuose vartojamas alus? — Kitas patirimas. Vaziuojou Prūsų Lietuvoj Tilžės apskrityj su posto vežimeliu, kuriu vežėjas fra 16 metų vaikas Lietuvos. Bevaziuodamu pasikalbava ir aš klausinėju, kas tie žmonės, kurie abšaliai kelio gyvena. — Ira Lietuviai, atsiliepė vaikas. — O kaip jie namiej kalba? — Dabar lietuvišakai. — Kaip, dabar? — Seniau, kaip aš dar mąžas buvau, tėvai kalbėdavo jau visur vokišakai su savo vaikas, bet paskui pradėjo vėl visi lietuvišakai. — Kuomet tai nusidavė? — Jau keli metai. — O kas nusidavė, kad vėl pradėjo lietuvišakai šnekėti? — Nežinau, turi būti "apsimisljo". — Ar ne įpatinga zinia? — Vaziuojau tolin. Kas tše gyvena? — Tai D. — Kas jis, Lietuvis ar Vokietis? — Lietuvis — ir jo pati. Tik kad kas jį lietuviškai šnekina, jis žiūri, lig nesupradasima ir neatsiliepia. — Ar jis papaišes? klausiau vaikino. Bet jis negalėjo atsiliepti, taip pasi-leido juokties. Ir toliau vis iš naujo prasijuokė mudviem jau pasišnekant apie visai kitokius dalykus.

Keli nuostabūs dalykai Lietuvių laikraštyjoj. Kaip 1905-m. pradėjo eiti iš Tilžės "Saltinis", veikia pasirodė ir Seinuose "Saltinis". O vienas apie kitá nieko nežinodamas. — Kaip pirm kėliu metų tarp jaunųjų Prūsuose buvo tariaami

apie mėnesini laikrašti jauniems, nerádome jam vardo. Bet pernai keli kartu pramánė jį vadinti "Jaunimu". O tad patirėm, jog ir "Lietuvos Ukininkas" leidžia kaipo priedá "Jaunimá". Toliau, didis Lietuvių laikraštiú skaitšius lig susitare pradėjo su "Naujais Metais" ápvalgas rašiti, o rodos tik nieks nieko nežinodams apie kitú sumánimus. Nors mes nieko apie tai nežinojome. Pagaliaus pradėjo eiti net laikrašti "Apžvalga" iš Klaipėdos. Už leidžius rášosi F. Ambrasatis. O Štai, 63- "Vilties" num. praneša pagal "S. Z. Tel." (Vakarú Siaurės Telegrafas; Vakarú Siaurės kráštis Rūsų vadinama Lietuva. Kazin ar to vardo bijosi?), bók Ambrozaitis, buves "Liet. Balso" bendradarbis, zádas netrukus pradėti leisti laikrašti "Apžvalga". Gál tai būti ir koks sukettimas. Vienok ir be to matiti, kaip Lietuviams ne vien tos patšios mintis, bet ir tie patšis žodgiai pereiná omenin. Bet tas "apžvalgu" rášimas ir reiškia, kad Lietuviams vis

svarbiau pasirodó savo tautos judėjimá peržvelgti, arba kas tiek-jau: savo tautos vienibe išvisti.

Didžioji Lietuvių Sventė Tilžėje. Buvo ji 13. Rugspiúšio 9. m. Susijė Lietuvių nors ne tiek, kiek tikėtasi, vis tik daugiau negu 700. Nuo 4. po piet múžikavo orchesteras pėstininku regimento. Po 5. buvo dainuojamos dainelės: Eime, broleliai, paleist dainas, Vai motšute mano, Pirmas mets ir Kas subatos vakakarefi. Tad buvo lauke lošimas veikalėlis Išvaduotojas. Sekė dainos: Noriu miego, O didi stebuklai, Vai židėk, židėk ir Sugádkink Lietuvá. Ši daina buvo dainuojama su orchesteru palidėjimu. Pirmá kart tai nusidavė Lietuvių koncertuose Prūsų Lietuvoj. Sálėje tad po 8. vakare, buvo lošiamas 3veiks-mis veikalas: Tikrasis Gidimas, ir pagaliaus dainuota: Mes Lietuvos vaikai. — Svetšiai buvo susijė iš visú Magozios Lietuvos kraštú, visas skaitšius net ir iš Didžiosios Lietuvos. Vds.

PASIKALBĖJIMAI.

Šitai dáliai "Jaunimo" skaititojai prášomi drásiai rašiti klausimú ir savo nuomoniu išreškimú apie Ivairuosius gyvenimo dalykus. Kiek galima, talpisieme.

Stropusis skaititojas. Birželio "Jaunime" rašita, bók baznyčių apeigos esantšios labai senos ir simboliškos. Ar negalėtu tai būti mazumá paaiškinta? — Trumpai apie tán daigtá sunku kán pasakiti. Baz-

nyčių apeigos beveik visos pamintos iš labai senú tikibú, kuriuos paprastai pagoniškomis vadinamos. Ira tai senųjų Graikú, Indú, Parsú, Šiúdu, Aigyptú, Babyljos tikibos. Paveiksliu, krikštijimas buvo seniai vartojamas

Parsū, taipojau šventoji vaka-
rienė. Mokslas apie Dievo kūną
ir kraują randasi ir prie Graikū.
Bet ir menkesnieji simbolai la-
bai seni, kaip laiminimas ir
šventinimas išstiestomis ranko-
mis, puolimas ant keliū, kunigū
drobės ir papuošalai, ir tt. Vaiz-
das Šv. Marija su Jezu ant rankū,
buvo labai seniai vartojamas
Aigyptū zemėj, Indijoj, Babyloj.
Visa-tai reiškia, jog augštas
tikfibiņu daliku išmānimas, kurs
šišon negāli būti išguldomas,

īra toks senas, kaip žmonija, o
tas išmānimas visuomet buvo
symboliškaī išreiškiamas. Gāl
kitā kartā progai pasitaikius dau-
giau apie tai pasakāsim. Dār
minėsiu, kad ir šventiklos (baz-
nyczyos) īra symbolas. Jā pa-
matinis planas būdavo krizjus.
Žmogaus kūnas īra taipojau
krizjus, kuomet rankos ī šalis
išstiesiamos. Bet ir jo esībē īra
krizjus, kadangi nuolatai jame
dvāsios galia veržiasi per mate-
rijos stangumā. Vds.

NAUJI RASTAI

(suteikti "Jaunimui").

Stasys Simkus, Tris dainos (Vai pūtė, pūtė, Aš augau
pas tėvelį, Pas motšitė augau) vidutiniškām balsui. 30 kap.
Pirmutinioji šiū vienām balsui prirengtū dainū īra daili pagal
žodžius ir gaidā. Apie kitas gāl nuomonės bus nelgijos. Dainelė:
Pas motšite augau īra žodžiuose nepilna. Be to ta dainelė dai-
nuojama ir daug gražesne gaida. Vis tik tū daineliū išleidimas
labai naudingas. Teturime labai maža dainū vienām balsui su
klaviero pritarimu.

Stasys Simkus, Kur bakuzė sāmannota, daina vienām
augštai siekiantšiam balsui. 30 kap.

Stasys Simkus, Dvi daini (Ant mariū krantelio, Ko
vėjai putšia) vidutiniškai siekiantšiam balsui. 30 kap.

Stasys Simkus, Mūsū dainos. 4 mišriems balsams.
1911-m. išėjo, kur, taipojau kaip kaina (gāl 1 rbl.), nepasakīta. Īra
tai rinkinelis 20 labai dailiū dainū, kurios mišriems balsams ir mik-
liai sudėtos. Taip mūsū chorai dabar turi visā eile dainū rinkiniū.
Giedotojų Draugija Tilžėje jais jau naudojasi. Vds.

Is leidėjū-rašitojų pusės.

Nuolatai rāginame rūpinties padidīnīmu "Jaunimo" skaittojų skaitšiams.
Toliau meldžiame, īpatšiai Didž. Lietuvoj gyvenantšiuū, savo adresu aiškiai o
vis lietuviškai ir rusiškai parašīti. — "Jaunimas" siuntšiamas ī namus uš 2 M.
per metus, ī Didžialājā Lietuvā uš 1 Rublį, ī Amerikā uš 60 centū, pavienis
numeris uš 20 pfę, 10 kap. arba 10 cent.

Uš leidėjus-rašitojus

Martin Aszmutat, Tilžė, Augštoji gatvė 78 (Hohe Str.).